

Utbildningsvetenskaplig kärna I för pedagogiskt verksamma i förskolan Core of Educational Science for Preschool Teachers I for Students with Professional Experience

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: 11FB10

Version: 2.1

Fastställd av: Utbildningsutskottet 2014-01-22

Gäller från: HT 2013

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Pedagogiskt arbete (G1N)

Utbildningsområde: Undervisning 90%, Verksamhetsförlagd utbildning 10%

Ämnesgrupp: Pedagogik

Förkunskapskrav: Studenten ska vara antagen till Förskolläraryrket för pedagogiskt verksamma, 210 högskolepoäng, vid Högskolan i Borås

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Utifrån aktuell forskning och med utgångspunkt i egen erfarenhet av pedagogisk verksamhet samt pågående arbete i förskolan sätts utbildning och lärande in i ett historiskt och nutida makroperspektiv samt synliggör förskollärarens samhällsuppdrag. I delkursen ges en första introduktion till centrala teorier kring lärande och utveckling. Även läroplansteori belyses. Delkursen belyser och problematiserar även specialpedagogikens villkor och grunder. Studenterna förutsätts ta egna initiativ till studiegrupps- och arbetsmöten genom hela utbildningen. Högskolan i Borås särskilda satsning på digitala lärprocesser introduceras. Studenten möter också en introduktion i vetenskapligt skrivande. Satsningen på estetiska lärprocesser startar i delkursen. Delkursen behåller genomgående makroperspektivet som här relateras till mänskliga rättigheter samt demokrati- och värdegrundsfrågor. Jämställdhetsfrågor och jämlikhetsfrågor kommer att belysas med särskild betoning på kön, klass och etnicitet. Vidare kommer inkludering och exkludering att problematiseras. Studenten får under kursen träna på att formulera vetenskapliga texter och ges utförlig återkoppling i fråga om referenshantering, struktur, ordval och språklig korrekthet. Under kursen ges möjlighet till stöd för informationssökning. Studentens vetenskapliga kunskaper prövas också i seminarier. Inom delkursen får studenten också genomföra en intervju på arbetsplatsen.

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Delkursen går från den tidigare kursens makroperspektiv till att också inta ett verksamhetsnära perspektiv med tydlig didaktisk koppling till aktuell forskning om utveckling, lek, lärande och lärandemiljöer. Under delkursen ges studenten möjlighet att diskutera förhållnings- och arbetssätt som bygger på forskning och teorier om barns utveckling och lärande. Samspelets och kommunikationens betydelse för lärandet uppmärksammas. Kognitiv och social utveckling fokuseras och särskild uppmärksamhet ägnas den språkliga utvecklingen inklusive flerspråkighet. Med utgångspunkt i läroplanen och utifrån egen erfarenhet av pedagogisk verksamhet samt pågående arbete i förskola behandlas det urval av aktiviteter och material förskollärare gör i sin yrkesroll, hur de organiserar lek- och lärandemiljöer samt hur verksamheten kan utvärderas. Samtliga aspekter diskuteras utifrån ett mångfalds- och inkluderingsperspektiv. Vidare lyfts i delkursen estetiska uttrycksformer och användning av digitala verktyg. Exempel på detta är hur ljud- och bildbehandling kan stödja läroprocessen. Kunskaper om regler kring digital publicering, upphovsrättsregler, personuppgiftslagen samt etiska aspekter på dokumentationsarbete behandlas.

Mål

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Studenten skall efter avslutad delkurs kunna

- beskriva förskolans och skolväsendets historia och redogöra för hur synen på kunskap och lärande samt barn i behov av särskilt stöd har förändrats över tid och hur detta har kommit till uttryck i olika styrdokument, policytexter för förskolan och påverkat organisation, villkor och samhällsuppdrag
- utifrån ett läroplansteoretiskt perspektiv, ge exempel på hur utbildningspolitiska val kan påverka förskolans verksamhet
- redogöra för teorier gällande lärande och utveckling ur ett individ-, grupp- och samhällsperspektiv samt sätta detta i relation till tidigare erfarenhet samt pågående pedagogiskt arbete i förskolan
- redogöra för och ta ställning till förskolans värdegrund, grundläggande demokratiska värderingar samt mänskliga rättigheter och, utifrån tidigare erfarenhet samt pågående pedagogiskt arbete i förskolan, reflektera över hur klass, kön och etnicitet påverkar människors villkor och identiteter i förskolan
- planera, genomföra och redovisa intervjuer gällande yrkesrollen
- beskriva vad som kännetecknar ett inkluderande förhållningssätt och reflektera över vilka sociala processer som kan få exkluderande konsekvenser
- med hjälp av digitala redskap söka och identifiera samt granska och bedöma olika publikationer samt motivera val av vetenskaplig artikel som grund för egen textproduktion och korrekt källhänvisning

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Studenten ska efter avslutad delkurs kunna

- redogöra för centrala teorier avseende kunskap, lärande och barns utveckling med särskilt fokus på lek, kreativitet, språkutveckling, flerspråkighet och andraspråksutveckling samt förklara och precisera hur man som förskollärare kan följa upp och analysera barns lärande och utveckling
- utifrån kunskap om barns lärande och utveckling och observationer göra didaktiska val i samband med planering, genomförande, analys, uppföljning och utvärdering samt dokumentation av den egna pedagogiska praktiken i arbete i förskolan
- redogöra för och, utifrån egen erfarenhet av pedagogiskt arbete i förskolan, exemplifiera hur verksamhet i förskolan kan vara inkluderande respektive exkluderande
- motivera och värdera hur digitala verktyg och estetiska uttryckssätt kan användas i pedagogisk verksamhet
- redogöra för etiska och juridiska aspekter på digital publicering och upphovsrätt
- ha kännedom om sekretessbestämmelser, visa vuxenansvar, etablera kontakt med barnen och leda enskilda moment i den verksamhetsförlagda utbildningen i förskola

Undervisningsformer

Föreläsningar, seminarier, arbete i studiegrupp, workshops samt erfarenhetsbaserad dokumentation och arbetsplatsförlagda moment på studentens arbetsplats.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp

Individuell skriftlig tentamen, individuella skriftliga inlämningsuppgifter, seminarier samt muntliga presentationer.

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Individuell skriftlig tentamen, individuell muntlig redovisning, gruppvis skriftlig redovisning.

Examination sker dels genom bedömning av reell kompetens, dels genom bedömning av förvärvad kunskap enligt upprättad individuell studieplan termin 1.

Student har rätt att genomgå maximalt fem examinationstillfällen på den kursplan som studenten är antagen till. Varje examination ska erbjudas vid minst tre tillfällen inom loppet av ett år.

Vid ny kursplan kommer ytterligare tre examinationstillfällen att erbjudas under en övergångsperiod om ett år från och med att ny kursplan tillämpas.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Före starten av delkurs 2 inbjuds studenterna till kursplaneringsmöte och vid respektive delkursslut genomförs en individuell skriftlig utvärdering. Utvärdering sker kontinuerligt muntligt under kursens gång. Resultatet av utvärderingarna är vägledande för utveckling av kommande kurser och delges studenterna genom kursens kursrapport som publiceras på Institutionen för pedagogiks hemsida.

Övrigt

Kursen ingår i Förskolläraryrket för pedagogiskt verksam i förskolan, 210 hp.

Bilaga: Litteraturlista för Utbildningsvetenskaplig kärna I för pedagogiskt verksamma i förskolan (11FB10)

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och

demokratiska grunder, 15 hp

Litteratur som är återkommande markeras med *

Dimenäs, Jörgen (red.) (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. 1. uppl. Stockholm: Liber, s. 47-69 (22 s) *

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkensgard (2011). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. 2., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 9-25, s. 27-38, s. 39-59, s. 89-111 (73 s) *

Erdis, Mare (2011). *Juridik för pedagoger*. 5. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 103-109 (7 s)

Forssell, Anna (red.) (2005). *Boken om pedagogerna*. 5., [rev. och utök.] uppl. Stockholm: Liber, kap 3, 12, 13; s. 78-107, 286-343 (88 s)

Gannerud, Eva & Rönnerman, Karin (2007). *Att fånga lärarens arbete: bilder av vardagsarbete i förskola och skola*. 1. uppl. Stockholm: Liber (188 s)

Gruber, Sabine (2008). *När skolan gör skillnad: skola, etnicitet och institutionell praktik*. 1. uppl. Stockholm: Liber (191 s)

Hedlin, Maria (2006). *Jämställdhet: en del av skolans värdegrund*. 1. uppl. Stockholm: Liber (125 s)

Hwang, Philip & Nilsson, Björn (2011). *Utvecklingspsykologi*. 3., rev. utg. Stockholm: Natur och Kultur, kapitel 1-2, s. 19-76 (58 s) *

Jarl, Maria & Rönnberg, Linda (2010). *Skolpolitik: från riksdagshus till klassrum*. 1. uppl. Stockholm: Liber (247 s)

Jonsdottir, Fanny (2007). *Barns kamratrelationer i förskolan*. Diss. Lund: Lunds universitet, 2007, kap. 3 och 8
Tillgänglig: <http://hdl.handle.net/2043/4984/> (45 s)

Lappalainen, Sirpa (2003). Celebrating internationality: Constructions of nationality at preschool. I Beach, Dennis, Gordon, Tuula, & Lahelma, Elina (red.) *Democratic Education: Ethnographic Challenge*. London: The Tufnell Press, s. 80-91 (12 s)

Lunneblad, Johannes (2006). *Förskolan och mångfalden: en etnografisk studie på en förskola i ett multietniskt område*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet. Kap: Från mångkultur till hemkultur, s. 159-172 (14 s)

Lärarnas historia. (2006). [Lärobjekt]. Bromma: TAM-Arkiv; Stockholm: Lärarförbundet; Lärarnas Riksförbund; SFHL; Stiftelsen SAF
Tillgänglig: <http://www.laramashistoria.se/> [2011-10-18] (ca 150 s)

Läroplan för förskolan Lpfö 98: reviderad 2010. (2010). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2442> (16 s) *

Löfdahl, Annica (2011). En lekkamrat såklart! *Förskoletidningen*. Vol. 2, no. 11, s. 6-10 (5 s)

Odenbring, Ylva (2010). *Kramar, kategoriseringar och hjälpfröknar: könskonstruktioner i interaktion i förskola, förskoleklass och skolår ett*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, s. 93-105, 109-130
Tillgänglig på Internet: <http://hdl.handle.net/2077/22144> (35 s)

Orlenius, Kennet & Bigsten, Airi (2006). *Den värdefulla praktiken: yrkesetik i pedagogers vardag*. 1. uppl. Stockholm: Runa förlag (157 s)

Persson, Bengt & Persson, Elisabeth (2013). *Inkludering och målpuppfyllelse: att nå framgång med alla elever*. 2. uppl. Stockholm: Liber (utdrag, ca 100 s)

Riddersporre, Bim & Persson, Sven (red.) (2010). *Utbildningsvetenskap för förskolan*. Stockholm: Natur & Kultur, kap 1-3, 5, 12, s. 21-82, 101-120, 229-252 (106 s) *

Svenska skrivregler. 3., [utök.] utg. (2008). Stockholm: Liber, s. 18-21, 24-27, 52-54, 132-133, 155-157 (16 s) *

Tallberg Broman, Ingegerd (2002). *Pedagogiskt arbete och kön: med historiska och nutida exempel*. Lund: Studentlitteratur, kap 6-8 (60 s)

Test, E. Joan (2006). Infant and toddler teachers as transmitters of culture. *International Journal of Early Childhood*, vol. 38, no. 1, s. 47-63 (17 s)

Williams, Pia (2011). Barns möte med barn – förskolans styrka. *Förskoletidningen*, vol. 2, no. 11, s. 36-41 (6 s)

Yrkesetik i vardagen ett fördjupningsmaterial. (2006). Stockholm: Lärarförbundet; Lärarnas riksförbund (12 s)

Material om digital publicering tillkommer.

Referenslitteratur

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkensgard (2002). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. Lund: Studentlitteratur (209 s)

Svenska skrivregler (2008). 3., [utök.] utg. Stockholm: Liber (263 s)

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Litteratur som är återkommande markeras med *

Bengtsson, Hans & Svensson, Krister (2011). *Ansvar och sekretess i förskola, skola och fritidshem*. 7., rev. och uppdaterade uppl. Stockholm: Liber, s. 305-339 (35 s)

Brodin, Mariann & Hylander, Ingrid (1998). *Att bli sig själv: Daniel Sterns teori i förskolans vardag*. 1. uppl. Stockholm: Liber (124 s)

Dimenäs, Jörgen & Björkdahl Ordell, Susanne (2007). Enkät som redskap. I Dimenäs, Jörgen (red.) *Lära till lärare: att utveckla läraryrket – vetenskapligt förhållingssätt och vetenskaplig metodik*. 1. uppl. Stockholm: Liber, s. 82-84 (3 s)

Dunkels, Elza (2010). Reaktionen på ungas nätanvändning. I Carlsson, Ulla (red.) *Barn och unga i den digitala mediekulturen*. Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet, s. 37-47

Tillgänglig: http://www.nordicom.gu.se/clearinghouse.php?portal=publ&main=info_publ2.php&ex=300 (11 s)

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkensgard (2011). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. 2., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur (209 s) *

Giske, Rune, Tjensvoll, Magrethe & Dyrstad, Sindre M. (2009). Fysisk aktivitet i barnehagen Et casestudium av daglig fysisk aktivitet i en avdelning med 5-åringar. *Nordisk Børnehaveforskning*. Vol. 3, no. 2, s. 53-62 (10 s)

Gupta, Amita (2009). Vygotskian perspectives on using dramatic play to enhance children's development and balance creativity with structure in the early childhood classroom. *Early Child Development and Care*. Vol. 179, no. 8, December 2009, s. 1041-1054 (14 s)

Hwang, Philip & Nilsson, Björn (2011). *Utvecklingspsykologi*. 3., rev. utg. Stockholm: Natur och Kultur (365 s) *

Ito, Mizuko (red.) (2010). *Hanging out, messing around and geeking out: kids living and learning with new media*. Cambridge, Mass.: MIT Press, s. 29-78 (50 s)

Jensen, Mikael & Harvard, Åsa (red.) (2009). *Leka för att lära: utveckling, kognition och kultur*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (s. 29-92, 145-162, 82 s.)

Läroplan för förskolan Lpfö 98: reviderad 2010. (2010). Stockholm: Skolverket

Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2442> (16 s.) *

Riddersporre, Bim & Persson, Sven (red.) (2010). *Utbildningsvetenskap för förskolan*. Stockholm: Natur & kultur (s. 21-38, 192-207, 229-252, 58 s.)

Svenska skrivregler (2008). 3., [utök.] utg. Stockholm: Liber (263 s.) *

Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön: från ord till mening*. 2., omarb. uppl. Lund: Studentlitteratur (kap 1-4, 9) (126 s.)*

Wedin, Åsa (2011). *Språkande i förskolan och grundskolans tidigare år*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (152 s.)